

Rapport 2012:2

Arkeologisk förundersökning

Biskopsgårdens nya flaggstång

RAÄ 149

Kv Aposteln 2

Linköpings stad och kommun

Östergötlands län

Ann-Charlott Feldt

ÖSTERGÖTLANDS MUSEUM

AVDELNINGEN FÖR ARKEOLOGI OCH BYGGNADSVÅRD

Biskopsgårdens nya flaggstång

Innehåll

Sammanfattning	2
Inledning	4
Områdesbeskrivning	4
Tidigare arkeologiska undersökningar på biskopsgården	6
Syfte	
Metod och dokumentation	9
Resultat och tolkning	9
Referenser	11
Tekniska uppgifter.	12
 Bilaga 1. Profilritning	 13
Bilaga 2. Fyndlista	14

Omslagsbild: Biskopsgården sedd från domkyrkans torn. Foto Ann-Charlott Feldt, Östergötlands museum.

ÖSTERGÖTLANDS MUSEUM
AVDELNINGEN FÖR ARKEOLOGI OCH BYGGNADSVÅRD

Box 232 • 581 02 Linköping • Tel 013 - 23 03 00 • Fax 013 - 12 90 70
info@ostergotlandsmuseum.se • www.ostergotlandsmuseum.se

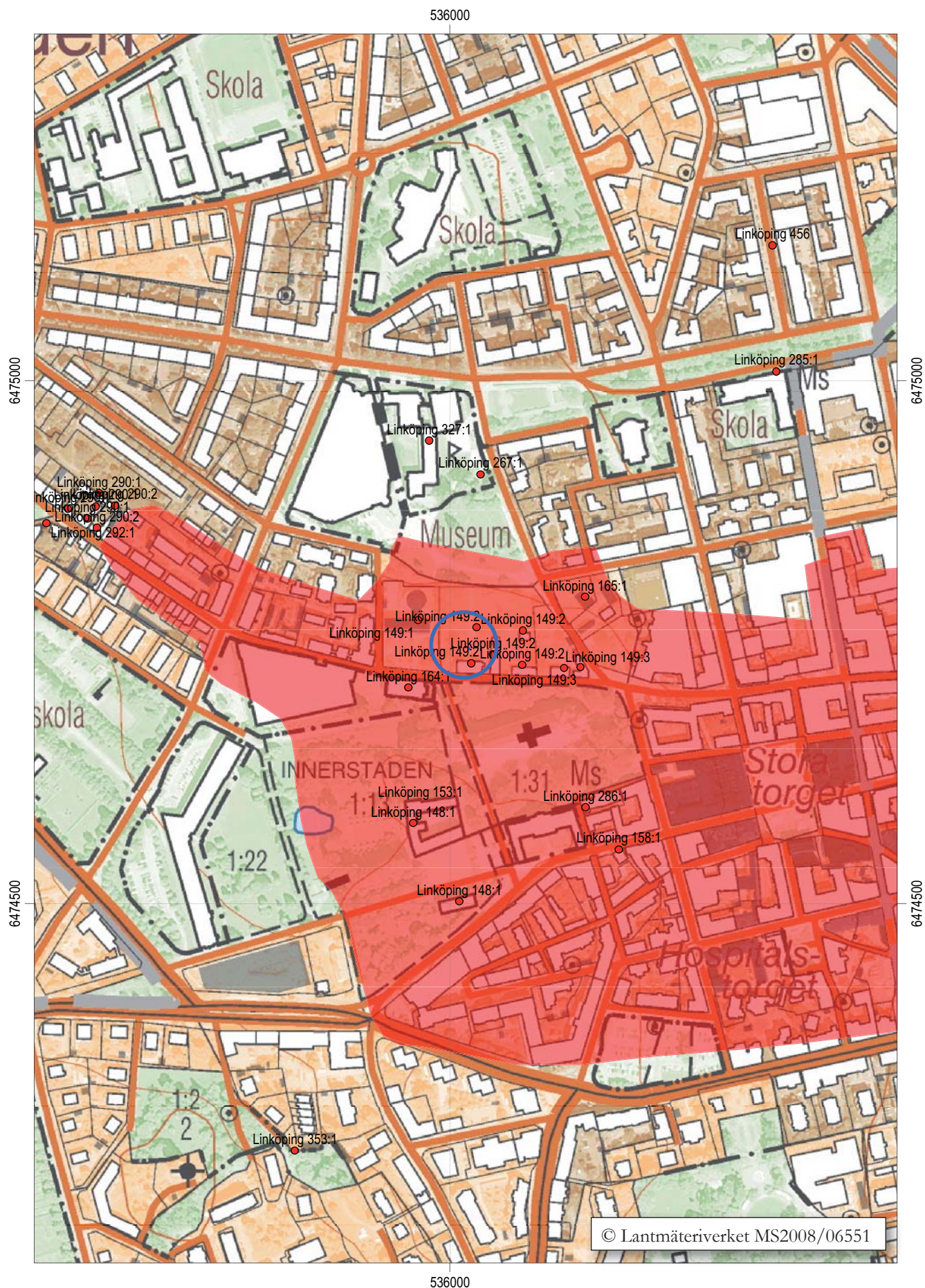
Sammanfattning

I samband med schaktning för ett flaggstångsfundament på biskopsgårdens gårdsplan (kv Aposteln 2) i Linköpings innerstad utfördes en arkeologisk förundersökning. Vid förundersökningen dokumenterades en prydligt stenlagd gårdsplan som genom fynd kan knytas till det nya bostadshusets uppförande på 1730-talet. Över detta fanns raseringslager med tegel och murbruk samt sentida fyllnadslager. Under stenläggningen fanns kultur- och fyllnadslager. Undergrunden, i form av rödbrun sand, framkom på 1,15 m djup.

Ann-Charlott Feldt

1:e antikvarie

Figur 2. Utsnitt ur digitala fastighetskartan blad 64F 7d SO med undersökningsområdet markerat. Skala 1:5000.

Inledning

Med anledning av schaktning för ett flaggstångsfundament på biskopsgårdens gårdsplan (kv Aposteln 2) i Linköpings innerstad utfördes en arkeologisk förundersökning i form av en schaktningsövervakning.

Den arkeologiska förundersökningen utfördes efter beslut från Länsstyrelsen Östergötland. Uppdragsgivare var Linköpings stift, vilka även svarade för en del av de arkeologiska kostnaderna. Delar av rapportarbetet bekostades av Östergötlands museum. Ansvarig för den arkeologiska förundersökningen och rapportarbetet var undertecknad.

Områdesbeskrivning

Linköpings biskopsgård är ett statligt byggnadsminne, RAÄ 149. Gården är belägen inom Linköpings medeltida stadsområde, RAÄ 153, inom den del av medeltidsstaden där byggnader kopplade till domkyrkan och stiftet varit belägna. I närheten finns även den medeltida biskopsgården, d v s Linköpings slott. Biskopsgården åtskiljs från domkyrkans kyrkogård av Ågatan. I en halvcirkel norr, väster och söder om domkyrkan har residensgårdar för kyrkans funktionärer varit placerade (Tagesson 2002). Vissa av dessa gårdar kan ännu ses i form av bevarade medeltida stenbyggnader och källare.

Biskopsgården utgörs idag av en huvudbyggnad, uppförd på 1730-talet, som ligger med långsidan vänd mot Ågatan. Öster därom finns ett medeltida stenhus i två våningar med gaveln mot gatan. Det medeltida huset fungerar idag som uthus och har ett genomgående portvalv. Ytterligare två uthusbyggnader finns placerade längs med Hunnebergsgatan öster om det medeltida stenhuset. Byggnaderna binds samman av en mur längs gatan. I biskopsgårdens trädgård, norr om huvudbyggnaden, finns en medeltida källare som i sen tid blivit överbyggd med en uteplats.

Enligt en långlivad tradition ska Linköpings medeltida franciskanerkonvent, grundat 1287, har varit placerat strax norr om domkyrkan på platsen för den nuvarande biskopsgården (se t ex Tagesson 1989). Senare års forskning har pekat på att franciskanerkonventet inte var beläget på platsen för biskopsgården utan istället låg söder om staden (Tagesson 2002). På platsen fanns sannolikt istället den från de historiska källorna kända Bredgården, som ska ha legat norr om domkyrkan.

Bredgården omtalas i dokument första gången 1351 då den köptes av riddaren Rörik Bonde. Två år senare pantsattes gården hos Håkan Kampe. År 1364 sålde fru Cecilia Petersdotter en åker vid sin gård Bredgården till domkyrkan. Bo Jonsson Grip köpte gården 1367 för att 1370 skänka den till kantorstjänsten vid domkyrkan (Ridderstad 1958, Tagesson 2002).

År 1558 övertas gården av den då husville biskopen i Linköping, Erik Falk. Under Daniel Rantzaus fälttåg genom Östergötland 1567, i samband med nordiska sjuårskriget, brinner biskopens gård och Erik Falk bor under sina sista år som biskop på sin gård Rosenkälla i S:t Lars sn. År 1573 finns en notis om att 200 dagsverken åtgått för att uppsätta biskopsgården (Ridderstad 1958). Trots reparationerna bor biskoparna Petrus Mikaelis (1580) och Petrus Caroli (1583-1587) på egna gårdar i staden.

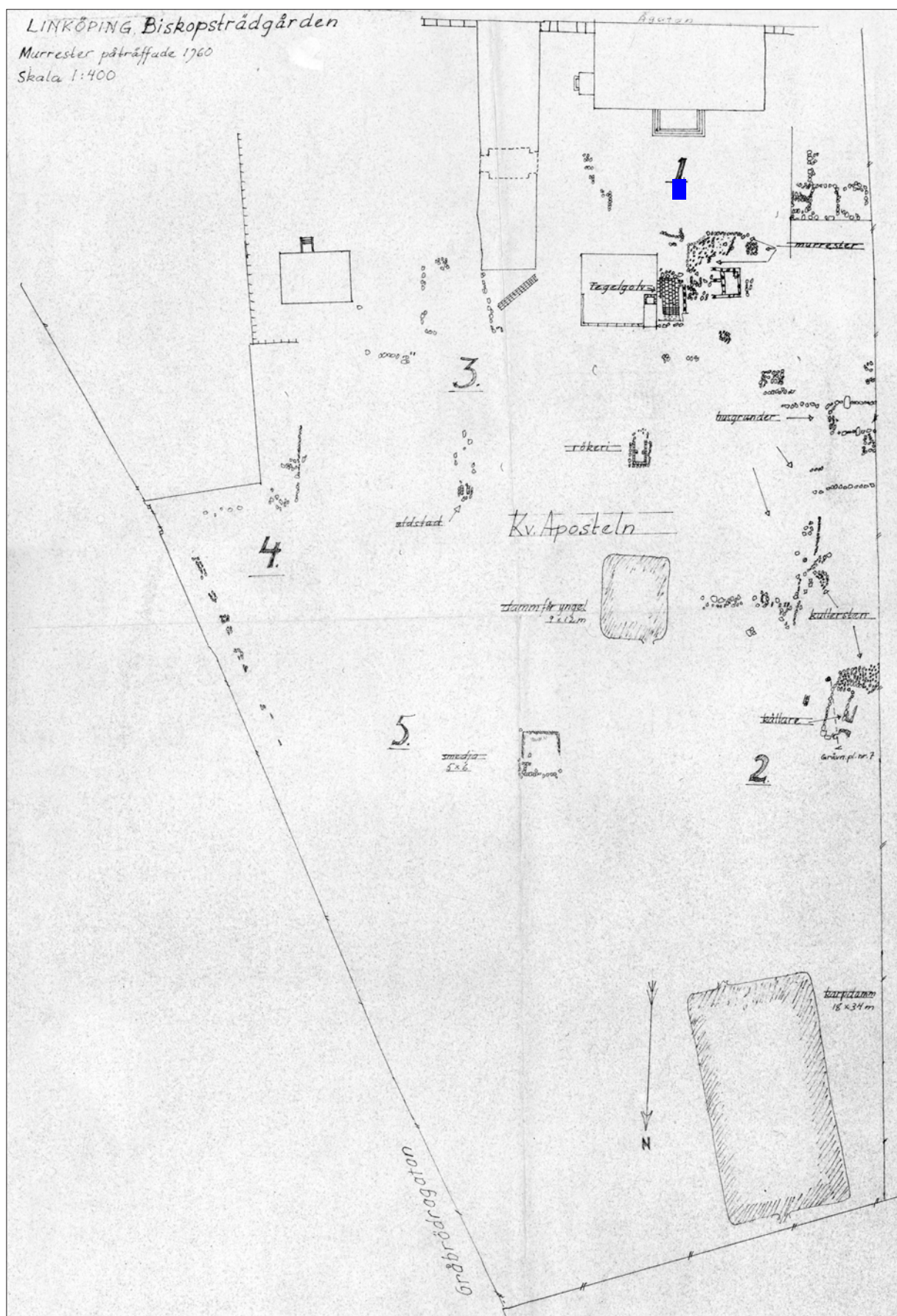
Genom åren återkommer notiser om reparationer och ombyggnader (Ridderstad 1958). Under biskop Petrus Benedicti Olander (1589-1606), blir de medeltida gråstensmurarna efter möjligheten upprätade rappade, med tak överdragna och med skiljemurar avdelade till nödvändiga husrum. Husen var trots detta inte tjänliga som bostad varför en träbyggnad uppförs på gården åt biskopen och hans familj. Enligt uppgift ska denna byggnad ha uppförts över de gamla klosterkällarna (a a). Biskop Olander anlade även en köksträdgård och kryddgårdar på gården.

Under biskop Samuel Enander Gyllenadler (1655-1670) tillkommer flera nya träbyggnader med bl a sätesstuga, kök och drängstuga. Biskopshuset byggs ut med bl a en boksal och studiekammare under den efterföljande biskop Johannes Terserus (1671-1678).

I en syn förrättad innan Haqvin Spegel (1691-1711) tillträdde som biskop konstaterades att alla till biskopsgården hörande hus till väggar, murar, golv, tak och allt annat var så fördärvade att de icke kunde bebos eller nyttjas utan total omlagning. Biskop Spegel lät 1694 uppföra ett nytt trähus på den plats där det norra huset var beläget, d v s över den medeltida källaren. Den s k Spegelbyggnaden kom att stå i ca 100 år. De övriga byggnaderna reparerade han på under hela sin tid i Linköping.

Redan år 1711 konstateras att alla hus, såväl mangårdens som ladugårdens är otroligt förfallna och 1716 är de lastgamlas. Klagovisorna från biskoparna leder till att det nya huset, d v s det nuvarande bostadshuset, byggs under biskop Erik Benzeli (1731-1743). Byggplatsen för detta hus avröjs 1733. Då försvinner sannolikt en eller flera äldre byggnadskroppar. Vid tillfället rivs även en lång träbyggnad i väster som uppförts av biskop Olander. Byggnadsarbetena avslutas med att en tegeltäckt mur uppförs längs med Ågatan.

Ombyggnadsarbeten fortsätter även under nästa biskop; Andreas Olaus Rhyzelius, som tillträder 1743. Han låter höja upp den medeltida stenhuslängan med fem stockvarv, samt försåg byggnaden med nya skiljeväggar, trappor, dörrar och bjälklag. Ridderstad (1958) noterar; Vid midsommartiden 1750 var biskopsgården ”på alla fyra sidor” med goda och försvarliga hus omgiven och inbyggd.

Figur 3. Plan från Mannerstråles undersökningar 1960-1963, med placeringen av det nu aktuella schaktet markerat (blå).

Tidigare arkeologiska undersökningar på biskopsgården

Flera arkeologiska undersökningar har bedrivits runt byggnaderna på biskopsgården. I samband dessa har ett antal, nu försvunna, byggnader påvisats.

Den mest omfattande undersökningen utfördes 1960-1963. Den ingick i ett större forskningsprojekt som beslutades av stadsfullmäktige i Linköping 1957, på förslag från nämnden för Westman-Wernerska fonden. Målsättningen var att undersökningar skulle genomföras inom hela det förmodade konventsområdet. Undersökningarna leddes av arkeolog Carl-Filip Mannerstråle från Riksantikvarieämbetet. Någon fullständig rapportering av resultaten kom aldrig till stånd och Mannerstråle kom att förvara dokumentationsmaterialet i sitt hem (Feldt & Jonsson 2005).

År 1988 hämtade Östergötlands länsmuseum ritningar och fynd hos Mannerstråle och en rapport sammanställdes med hjälp av medel från Claes och Greta Lagerfelts stiftelse (Tagesson 1989). Det visade sig senare att detta inte var det fullständiga materialet och i juni 2003 levererades ytterligare ritningar, mynt och foton till Östergötlands länsmuseum (Feldt & Jonsson 2005).

Vid Mannerstråles undersökningar kunde spår efter ett stort antal byggnader påvisas. Invid källarens västvägg

påträffades ett tegelgolv med spår efter en källarnedgång. Denna konstruktion tolkades då som en del av den s k Spegelbyggnaden, uppförd 1694. Strax söder därom finns en stenrad utritad. Inga byggnader finns dokumenterade på den plats där det nu aktuella flaggstångsfundamentet planerades. Det är dock oklart i vilken omfattning som grävningar utfördes på gårdsplanen.

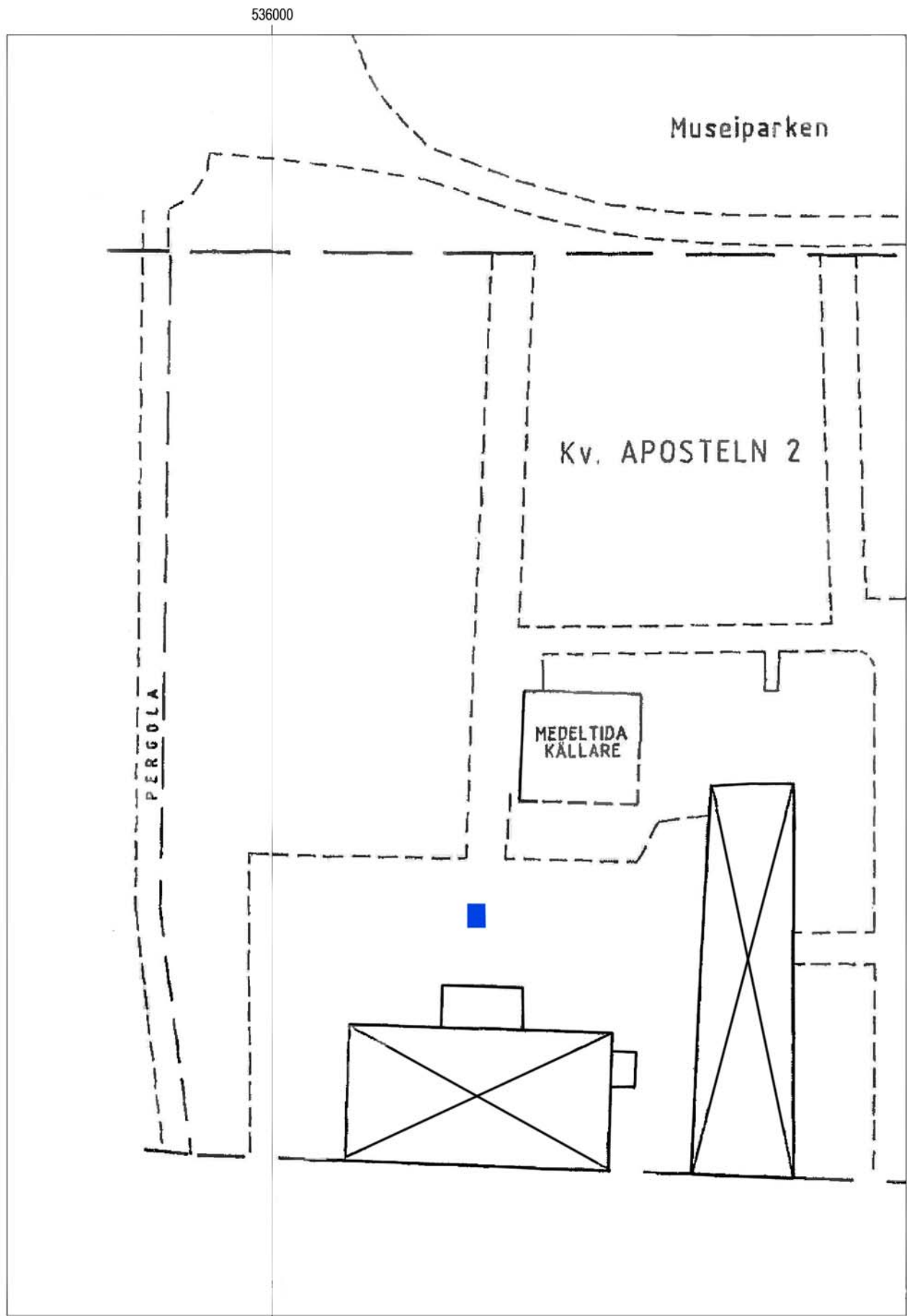
Under 1975 genomfördes en schaktning på biskopsgårdens västra sida i samband med en reparation (Lövsstrand 1975). Vid denna påträffades en stenkonstruktion med bullerstenar. Konstruktionens läge och funktion är oklara. Det är möjligt att det är samma stenar som senare framkommer vid nedan beskrivna forskningsundersökning.

En mindre forskningsundersökning genomfördes 1991 (Tagesson 1991). Vid denna var målsättningen att söka efter en klosterkyrka och två sökschakt öppnades öster och väster om biskopsgårdens huvudbyggnad. I schakten fanns lager med kalkstensflis som bedömdes vara äldre än det medeltida stenhuset på tomten. Delar av en öst-västlig grundmur påträffades i anslutning till det medeltida huset. De lager som undersöktes väster om bostadshuset bedömdes som senmedeltida.

I samband med att biskopsgårdens byggnader putsades om sommaren 1998, utfördes en begränsad byggnadsarkeologisk undersökning (Feldt 1998). Undersökningens

Figur 4. Tegelgolv som påträffades direkt väster om källaren vid undersökningarna 1960-1963. Bakhjuln till bilen i bakgrunden är placerade på platsen för den nu planerade flaggstången. Foto Östergötlands museums arkiv.

Figur 5. Plan över biskopsgården med schaktet för flaggstångsfundamentet markerat (blå). Skala 1:500.

Figur 6. Stenläggningen sedd från öster. Mitt i stenläggningen finns ett schakt grävt i öst-västlig riktning, något som kan ha skett i samband med undersökningarna på 1960-talet. Foto Ann-Charlott Feldt, Östergötlands museum.

tyngdpunkt förlades till det medeltida stenhuset. En jämförelse av murbruk och byggnadsteknik med andra lokala byggnader som t ex Linköpings slott (Modén & Feldt 2004), pekade på en senmedeltida datering av det ursprungliga stenhuset. Vid undersökningen upprättades en relativ kronologi för förekommande murbruksvarianter, byggnads- och ombyggnadsetapper. Denna kronologi har kommit till användning byggts på vid senare undersökningar.

Ytterligare en undersökning av byggnadslämningar som kan kopplas till den medeltida gård där biskopsgården nu är belägen genomfördes våren 2003 (Feldt 2003). Vid denna, påträffades grunder efter minst tre olika byggnader. Dessa byggnadslämningar kan kopplas samman med de lämningar som undersöktes av Mannerstråle 1960-63. Keramik från både denna och Mannerstråles undersökningar visar på aktiviteter i området från 1200-talet och framåt. Även enstaka äldre skärvor av importerat svartgods, s k östersjökeramik, har påträffats både vid den aktuella undersökningen och tidigare (Feldt 2003, Tagesson 1989).

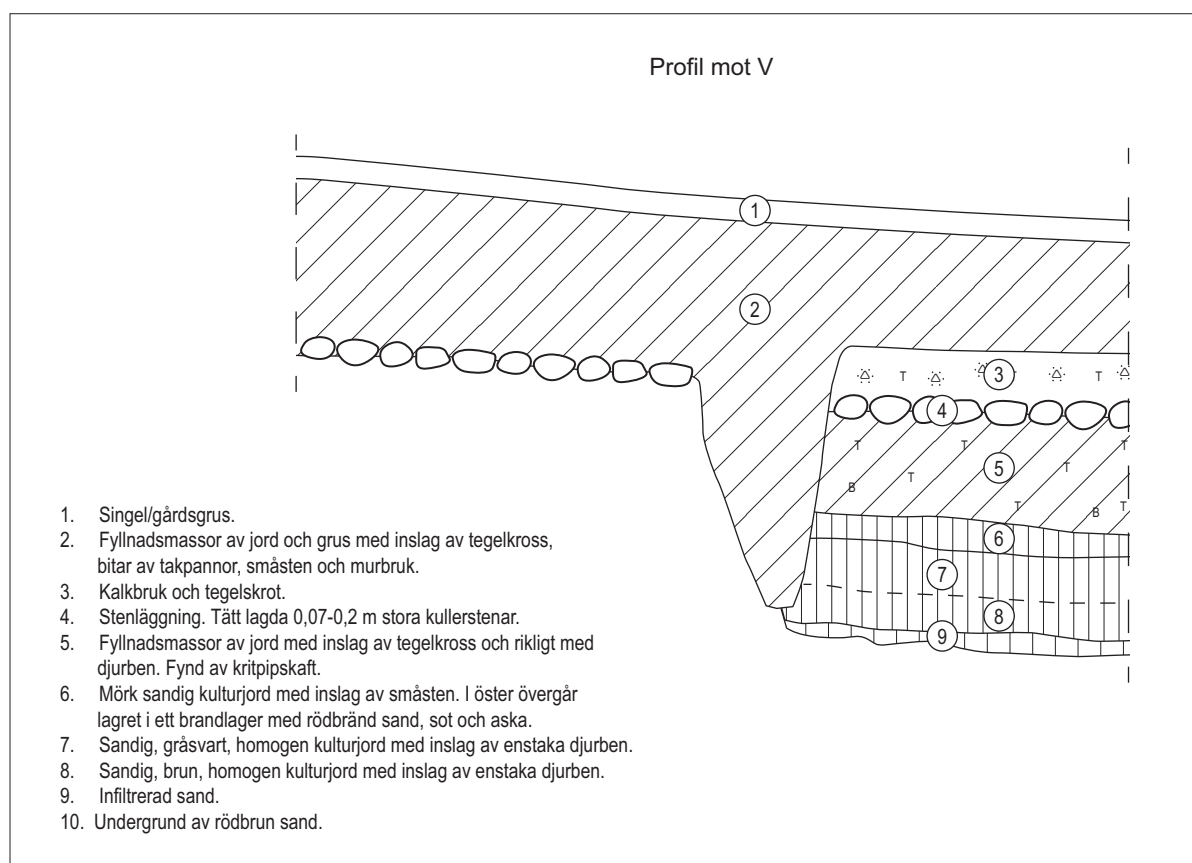
Vi en ombyggnad av den fristående altanen renoverades även den medeltida källaren under densamma. I samband därmed genomfördes såväl en förundersökning som en byggnadsarkeologisk undersökning (Feldt 2005a-

b). I källarens murverk kunde flera byggnadsetapper påvisas, liksom källarens koppling till en större norra länga. Fortsatta fuktproblem inne i källarens södra vägg antyder att en vattenåder finns i närheten, vilket kan peka på att det funnits en brunn på gårdsplanen mellan källaren och den nuvarande huvudbyggnaden. Dessutom påträffades en grundmur och ett golv av kalkstenshällar som hörde till en tidigare okänd byggnad som varit placerad mellan källaren och det medeltida stenhuset. Denna byggnad är äldre än källaren och har dessutom en helt annan orientering än den kända medeltida bebyggelsen på gården.

Syfte

Syftet med den arkeologiska förundersökningen, vilken utfördes i form av en schaktningsövervakning, var att tillse att fast fornlämning i form av byggnadslämningar och kulturlager berördes så lite som möjligt av det planerade arbetet. Fast fornlämning som framkom skulle dokumenteras avseende karaktär och omfattning, samt om möjligt dateras.

Då Länsstyrelsen Östergötland fattade beslut om förundersökningen utan att dessförinnan upprätta något förfrågningsunderlag kom inte heller någon undersök-

Figur 7. Schaktprofil mot väster. Skala 1:20.

ningsplan eller kostnadskalkyl för det arkeologiska arbetet att upprättas. Det innebar därmed att Länsstyrelsen varken tog ställning till vetenskapliga frågeställningar eller kostnadsramar för projektet.

Metod och dokumentation

Den arkeologiska förundersökningen utfördes i form av en schaktningsövervakning i samband med schaktningen för flaggstångens fundament. Schaktet grävdes med maskin ner till dess att konstruktioner påträffades. Konstruktioner rensades fram för hand och dokumenterades med digital fotografering. Mindre partier av förekommande kulturlager handgrävdes. Schaktet mättes in och profilritningar upprättades i skala 1:20. Föremål och djurben som bedömdes ha arkeologisk relevans togs tillvara och relaterades stratigrafiskt.

Prover på de murbruk som påträffades i kulturlagren togs tillvara för jämförelse med museets referenssamling av murbruksprover, vari bl a ingår prover från de tidigare genomförda undersökningarna på biskopsgården. Föremål och murbruksprover som togs tillvara förvaras i avvaktan på slutgiltig fyndfördelning på Östergötlands museum under accessionsnummer ÖLM C4602. Museets

referenssamling för murbruk har dessutom kompletterats med två nya murbruksvarianter för Biskopsgården från den nu aktuella undersökningen.

Resultat och tolkning

Vid schaktningen för flaggstångsfundamentet öppnades inledningsvis ett 1,30x1,60 m stort schakt mitt på biskopsgårdens gårdsplan. Denna del av schaktet grävdes ner till 0,5 m djup där en tät stenläggning påträffades. Stenläggningen var skadad av en nedgrävning längs schaktets norra sida varför detta kom att förskjutas ca 1 m åt norr för att om möjligt bevara stenläggningen intakt. Det visade sig dock att störningen endast var ca 0,4 m bred och stenläggningen fortsatte norr därom. Någon förklaring till schaktet hittades inte. Möjligen rör det sig om ett sökschakt som grävts i samband med undersökningarna på 1960-talet.

Stenläggningen utgjordes till största delen av 0,07-0,20 m stora kullerstenar och tolkades som en gårdsplan. I den sydöstra delen av schaktet fanns stora flata stenar som kan ha utgjort någon form av mönster i stenläggningen eller varit en begränsning för något. Stenläggningen söder om störningen lämnades intakt medan gropen

Figur 8. Schaktning för flaggstångsfundament på Biskopsgården. Foto Ann-Charlott Feldt, Östergötlands museum.

för fundamentet grävdes ner genom den norra delen av stenläggningen. Stenläggningen var så tätt lagd att det krävdes spett för att bryta upp den med handkraft. Den vilade på ett jordigt fyllnadslager med inslag av tegelkross och rikligt med djurben. Direkt under stenläggningen påträffades en bit av ett kritpipskäft, vilket därmed daterar den till tidigast 1600-tal. Sannolikt stenläggs gården under 1700-talets första hälft, i samband med eller strax efter att det nya bostadshuset uppförts på 1730-talet.

Direkt över stenläggningens norra del fanns ett raseringslager med tegel och murbruk samt sentida fyllnadslager. Under stenläggningen fanns kultur- och fyllnadslager med en sammanlagd mäktighet på 0,6 m. Undergrunden, i form av rödbrun sand, framkom på 1,15 m djup. Lager 6, som uppträdde på 0,85 m djup under gårdsplanens yta, övergick i norr från ett sandigt kulturjordslager till ett brandlager. Vid tidigare undersökningar har brandlager påträffats i anslutning till källaren norr om gårdsplanen (Feldt 2005b).

Några av lagren innehöll bitar av murbruk och ett urval av dessa togs tillvara för att på så sätt infoga lagren i biskopsgårdens relativa kronologi. Murbruken har jämförts med museets referenssamling genom okulär bedömning av färskas brottytor. Ingen mikroskopering eller tunnslipsanalys har utförts. Proverna har jämförts

med referenssamlingen avseende relationen kalk/ballast, kalkens färgton, ballastens innehåll och kornstorlek samt omfattning och storlek på ingående kalkklumpar, luftbubblor och organiskt material. Dessutom har en bedömning gjorts rörande brukets konsistens (d v s om det är hårt, smuligt eller mjölig) och homogenitet (d v s om fördelningen av de ingående beståndsdelarna är jämn eller ojämn).

Murbruken från lager 3, som överlagrar stenläggningen, var av tre olika varianter (7, 8 och 23). Det förstnämnda kan sannolikt dateras till 1730-talet (Feldt 2005a). Det finns inget som motsäger en 1700-talsdatering av bruk 8 medan bruk 23 närmast har paralleller bland murbruk från det sena 1500-talet på Linköpings slott (Modén & Feldt 2004). De två varianter av murbruk (1B och 1E) som påträffades i lager 5, under stenläggningen, är båda av senmedeltida ursprung och bruk 1B förekommer såväl i det medeltida stenhuset som i källarens murverk.

Sammanfattningsvis kan konstateras att stenläggningen sannolikt kan dateras till 1700-talets första hälft. Raseringslagret över stenläggningen kan vara spår efter biskop Rhyzelius byggverksamhet på 1740-talet. Kultur- och fyllnadslagren under stenläggningen representerar huvudsakligen aktiviteter från senmedeltid och 1500-1600-talen.

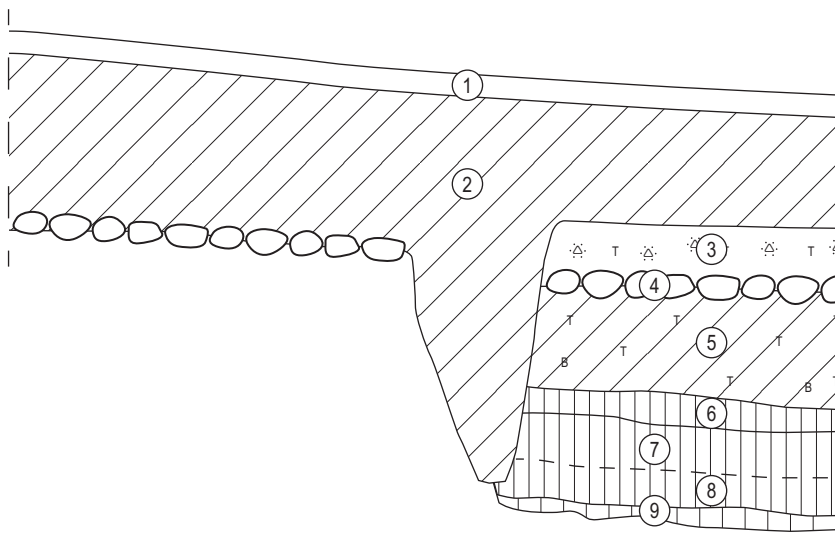
Referenser

- Feldt A-C. 1998. *Ett senmedeltida stenhus i innerstaden*, Byggnadsarkeologisk undersökning, Biskopsgården, RAÄ 149, kv Aposteln 2, Linköping, Arbetsmaterial och rapportmanus, Östergötlands länsmuseum.
- Feldt A-C. 2003. *Medeltida murar mellan biskopsgård och domkapitel*, Arkeologisk förundersökning, Rosengången, RAÄ 153, Linköping, Arbetsmaterial och rapportmanus, Östergötlands länsmuseum.
- Feldt A-C. 2005a. *Biskopsgårdens medeltida källare – inför ombyggnad av en uteplats*, Arkeologisk förundersökning, kv Aposteln 2, RAÄ 149, Linköping, Rapport 2005:77, Östergötlands länsmuseum.
- Feldt A-C. 2005b. *Medeltida hus och källare på Biskopsgården*, Byggnadsarkeologisk undersökning, kv Aposteln 2, RAÄ 149, Linköping, Arbetsmaterial och rapportmanus, Östergötlands länsmuseum.
- Feldt A-C. & Jonsson K. 2005. *Ett nygammalt myntfynd från Linköping*, Myntstudier. Mynttidskriften på Internet. Nr 2005:2 – juni. www.numismatiskaforshningsgruppen.se/se
- Lövstrand L. 1975. Arkivhandling Östergötlands läns museums topografiska arkiv. Foton E47204-E47207, med textkommentar.
- Modén, E. & Feldt, A-C. 2004. *Linköpings slotts nya byggnadshistoria*. Byggnadsarkeologisk undersökning, Linköpings slott, Linköpings stad och kommun, Östergötland. Rapport 2004:35. Östergötlands länsmuseum
- Ridderstad E. (red) 1958. *Linköpings klosterområde. Bebyggelse invid Ågatan under och efter medeltiden*. Linköping
- Tagesson G. 1989. *Arkeologisk undersökning 1960-63, Kv Aposteln 2 och Abdsalon 1, Linköpings stad, Östergötland*, Rapport Östergötlands länsmuseum.
- Tagesson G. 1991. *Arkeologisk undersökning, Kv Aposteln 2*. Linköping. Rapport, Östergötlands länsmuseum
- Tagesson G. 2002. *Biskop och Stad – aspekter av urbanisering och sociala rum i medeltidens Linköping*. Lund Studies in Medieval Archaeology 30. Stockholm.

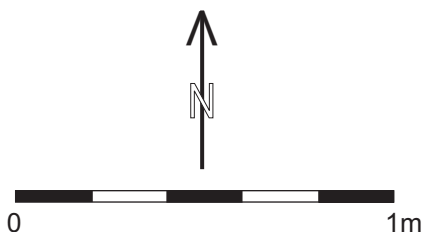
Tekniska uppgifter

Område	Biskopsgården
Kvarter	Aposteln 2
Stad	Linköping
Kommun	Linköping
Län och landskap	Östergötland
Fornlämningsnr	149
Ekonomiska kartans blad	085 57 (8F 5h LINKÖPING)
Digitala fastighetskartan blad	64F 7d SO
Koordinater (n/e)	6474743/536019
Koordinatsystem	Rikets
Höjdsystem	Rikets
Typ av undersökning	Arkeologisk förundersökning
Länsstyrelsens beslut	2011-08-30
Länsstyrelsens handläggare	Jan Eriksson
Länsstyrelsens dnr	432-3168-11
Länsmuseets dnr	368/11
Länsmuseets kontonummer	531325
Uppdragsgivare	Linköpings stift
Kostnadsansvarig	Linköpings stift & Östergötlands museum
Projektledare	Ann-Charlott Feldt
Personal	-
Fältarbetstid	2011-10-11
Undersökt yta	ca 3,6 m ² / 2,85 m ³
Fynd	ÖLM C4602
Foto	Digitala bilder
Analys	-
Grafik	Ann-Charlott Feldt
Renritning	Johan Levin
Grafisk form	Johan Levin
Dokumentationsmaterialet förvaras på Östergötlands museum.	
Ur allmänt kartmaterial	© Lantmäteriverket MS2008/06551
ISSN 1403-9273	Rapport 2012:2 © Östergötlands museum

Profil mot V

1. Singel/gårdsgrus.
2. Fyllnadsmassor av jord och grus med inslag av tegelkross, bitar av takpannor, småsten och murbruk.
3. Kalkbruk och tegelskrot.
4. Stenläggning. Tätt lagda 0,07-0,2 m stora kullerstenar.
5. Fyllnadsmassor av jord med inslag av tegelkross och rikligt med djurben. Fynd av kritpipskaft.
6. Mörk sandig kulturjord med inslag av småsten. I öster övergår lagret i ett brandlager med rödbränd sand, sot och aska.
7. Sandig, gråsvart, homogen kulturjord med inslag av enstaka djurben.
8. Sandig, brun, homogen kulturjord med inslag av enstaka djurben.
9. Infiltrerad sand.
10. Undergrund av rödbrun sand.

Biskopsgården, flaggstångsschakt
 Linköpings stad och kommun
 Ög
 RAÄ 153
 Profiliritning
 Skala 1:20
 Dnr
 2011-10-27 Ann-Charlott Feldt
 Renritning Johan Levin

Bilaga 2. Fyndlista

Invnr	Subnr	Ant	Sakord	Klassif	Material	Teknik	Diam	Vikt	Frag	Anmärkning
C4602	01	1	Pipa	Kritpipa	Piplera	Pressat	8	2,3	F	Direkt under stenläggning.
C4602	02	1	Ben	Animalie	Ben		0	1,5	F	Direkt under stenläggning.
C4602	03	1	Spik		Järn	Smitt	0	13,8	F	0,20-0,30 m under stenläggning.
C4602	04	6	Ben	Animalie	Ben		0	74,4	F	0,20-0,30 m under stenläggning.
C4602	05	3	Murbruksprov		Kalkbruk	Blandat	0	207,6	F	L3, ur profil.
C4602	06	3	Murbruksprov		Kalkbruk	Blandat	0	15,9	F	L5, under stenläggning.

I samband med schaktning för ett flaggstångsfundament på biskopsgårdens gårdsplan i Linköping utfördes en arkeologisk förundersökning. I schaktet påträffades en prydligt stenlagd gårdsplan som genom fynd kan knytas till det nya bostadshusets uppförande på 1730-talet. Över detta fanns raseringslager med tegel och murbruk samt sentida fyllnadslager. Under stenläggningen fanns kultur- och fyllnadslager. Undergrunden, i form av rödbrun sand, framkom på 1,15 m djup.